

Cursus Torah

(24) Parasjat Wajjiqra (I)

Driebergen, 11 december 2012

Willem J. Ouweneel

parasjat Wajjiqra (1^e deel), ‘en [de Here] riep [Mozes]’ (Lv 1 – 3)

Lv 1: het brandoffer

Lv 2: het spijs- of graanoffer

Lv 3: het vrede- of dankoffer

Onderverdeeld:

I. Lv 1 (1e les)

II. Lv 2–3 (2e les)

Titel: *Wajjiqra*

Titel van de parasja = titel van het boek (want letterlijk 1e woord); vergelijk:

(1) Genesis: *B'résjit*, 'In den beginne'

(2) Exodus: ...*Sj'mot*, '[En dit zijn de] namen'

(4) Numeri: ...*B'midbar*, '[...] in de woestijn'

(5) Deuteronomium: ...*D'barim*, '[Dit zijn de] woorden'

Ex, Lv & Nm beginnen letterlijk met 'en' >> directe aansluiting met de geschiedenis in voorgaande boek

Karakter van Leviticus

Leviticus = ‘levitisch’, specifiek: de priesters

Kernvraag: hoe tot God naderen in het (net opgerichte) heiligdom? *Antwoord*: door middel van de priesters

Vgl. Ex: God wetgevend op de Sinaï (niet naderen!)

Lv: God wonend te midden van zijn volk, maar tegelijk ervan gescheiden; hoe toch tot Hem naderen?

N.B. Niet evangelistisch, want het gaat om *Gods volk*!

Middelpunt: verzoendeksel (Lv 16, *Jom Kippoer*)

Plaats van Jesjoea in Lv

Hij is, typologisch gesproken,

(a) elk van de 5 *offers* (vgl. Ef 5:2)

(b) de *hogepriester* (namens volk tot God)

(c) Mozes onze *apostel* (Hb 3:1) (namens God tot volk)

(d) het *altaar* (koperen & gouden) (vgl. Mt 23:19)

(e) het *voorhangsel*, d.i. zijn vlees (vgl. Hb 10:20)

(f) de *ark* (ontmoetingsplaats voor God & zijn volk)

Indeling van Lv

- (1) Lv 1-7: de vijf *offers*
- (2) Lv 8-10: de wijding van de *priesters*
- (3) Lv 11-15: Gods beginselen van *reiniging*
- (4) Lv 16-17: Gods beginselen van *verzoening*
- (5) Lv 18-22: Gods beginselen van *praktische heiliging*
- (6) Lv 23-26: Gods beginselen van *viering (hoogtijden)*
- (7) Lv 27: *geloften* (profetische vooruitwijzing)

Indeling van Lv 1-7

1:1 *wajjiqra*: wat volgt is één geheel: vrijwillige offers
(Lv 1-3)

4:1 *wajj'dabbêr*: 'en Hij sprak': zondoffer

5:14; 6:1 idem: schuldoffers

6:8–7:38 bijzondere offerwetten (alle 5 herhaald)

Gods voorkeur: vrijwillige offers voorop! *Onze*
opvoeding: eerst het zond/schuldoffer goed begrijpen!
dan vredeoffer, dan brandoffer

De 4 bloedige offers & de 4 evangeliën

Mt & Mc: het zond- & schuldoffer (zie Mt 27:46; Mc 15:34 ‘Godverlatenheid’!); misschien:

- * *Mt*: schuldoffer (vgl. bijv. 18:21-35 ‘schuld’)

- * *Mc*: zondoffer

Lc: vredeoffer (11x ‘vrede’: o.a. 1:79; 2:14; 19:38,42)

Jh: brandoffer (zelfovergave: 4:34; 5:30; 6:38; 10:17v.; ‘verheerlijking’ van God: 12:28; 13:31v.; 14:13; 15:8; 16:14; 17:1,4)

Overzicht van de offers

Toestand van de natuurlijke mens:

- is *schuldig* > *vergeving* nodig: schuldoffer
- is een *zondaar* > *propitiatio* nodig: zondoffer
- is van God *vervreemd* > *reconciliatio* nodig: vredeoffer
- heeft *onreine* natuur > heeft *rein mens* nodig: spijsoffer
- is totaal *onwaardig* in zichzelf & heeft (vereenzelving met) een *volmaakt* voorwerp van Gods welgeval-
len nodig: brandoffer

Het vrijwillige brandoffer (Lv 1)

God spreekt ‘vanuit de tabernakel’ (*direct* na de inwijding ervan) over de *vrijwillige* offers die Hij van zijn volk verwacht:

- (1) *brandoffer*; Hebr.: ‘*olah* (< ‘-l-h, ‘opstijgen’)
- (2) *spijs-* (of *graan-*, *meel-*)*offer*; Hebr.: *minchah* (< *m-n-ch*, ‘schenken’ > offergave; thans: middaggebed)
- (3) *vrede-* (of *dank-*)*offer*; Hebr.: *zèbach sj’lamim* (< *sjalôm*, ‘vrede’; lett.: ‘slachtoffer van vredes’ [mv.]

Vrijwillig < > verplicht

Verplichte brandoffers: morgen- & avondbrandoffers, bijzondere brandoffers op de hoogtijdagen

Vrijwillige brandoffers: ‘om welgevallig te zijn voor God ter verzoening’ (Lv 1:3v.)

Niet concrete zonden (want dan zondoffer nodig!), maar besef van eigen zondig-/nietigheid; zoeken van Gods welgevallen *op grond van het offer van een onschuldige plaatsvervanger*, en zo zélf komen tot een God welgevallig leven (Rm 12:1! Ef 5:1v.!).

Typen offers; handoplegging

Afhankelijk van materieel (> geestelijk!) vermogen:

5 *reine* dieren (vgl. Lv 11) zonder gebrek: (a) stier, (b) ram of bok, (c) tortelduif of jonge gewone duif

Naar de ingang van de ontmoetingstent: (a) daar woont God, (b) daar staat het brandofferaltaar

Handoplegging (bij stier, ram, bok) = vereenzelviging:

Brandoffer: waardigheid van offer gaat over op offeraar

Zondoffer: onwaardigheid van offeraar gaat over op offer

Verdere offerhandelingen

Offeraar: slacht zelf het offerdier

Priester: sprenkelt het bloed rondom tegen koperen altaar

Offeraar: offerdier (stier, ram, bok) villen, in stukken delen, ingewanden & poten wassen

Priester: alles op het altaar in rook laten opgaan [later blijken de uitzonderingen: bloed, mest, huid]

N.B. vogels: kop afknippen, bloed tegen altaar, krop verwijderen, vleugels inscheuren > op altaar

Resultaat: liefelijke geur

Vs9,13,17: ‘liefelijke [= rustgevende] geur’ > welgevallig voor God (vgl. Gn 8:21, offer van Noach; Ex 29:18,41, dagelijkse [verplichte] brandoffer)

Zo de andere offers: Lv 2:12; 3:5,16; 4:31; 6:15,21

God ruikt niet de mens (zondaar! vgl. Jl 2:20), maar de liefelijkheid van het offer (= Jesjoea)

N.B. mét de 2 eerste offers in Lv 4 de enige waarvan niemand mocht eten: *geheel voor God*

Jesjoea het brandoffer

- (a) Het was *zijn* welgevallen om zich aan God te offeren (Ps 40:9; Jh 4:34; 10:18; 14:31; Ef 5:2; 1Pt 1:19)
- (b) *Gods* welgevallen rustte op Hém (Mt 3:17; 17:5; Jh 17:1-5; Ef 1:6)
- * Nood van de *zondaar*: het zondoffer verzoent hem
- * Verlangen van *God*: het brandoffer is om God te verheerlijken & de zondaar deel te laten krijgen aan die heerlijkheid (*positioneel*), én deze tot dezelfde toewijding te brengen (*paktisch*)

Toewijding

Toewijding moet *geleerd* worden:

- voor Jesjoea was dat nieuw doordat Hij een goddelijke persoon was (vgl. Hb 5:8, ‘gehoorzaamheid *geleerd*’)
- voor ons is het nieuw doordat wij van nature *ongehoorzaam* zijn (Ef 2:2; 5:6)

Hij én wij worden beproefd door het vuur op het altaar dat verteert én loutert (vgl. Mc 9:49, ‘met vuur gezouten worden’)

Einde 1e les

Typen spijs-/graanoffer (Lv 2)

- (a) fijnste meelbloem (met olijfolie & wierook)
- (b) *uit de oven*: ongezuurde koeken (met olie gemengd) of dito platte koeken (*matsot*) (met olie bestreken)
- (c) *van de bakplaat*: meelbloem met olie gemengd > in stukken breken, olie erover gieten
- (d) *uit de kookpan*: meelbloem met olie gemengd
- (e) gries (= gebroken graankorrels) uit de nieuwe oogst (met olie & wierook) (vgl. *Jôm habBikkoerim!*)

Zeven kenmerken

- (a) vrijwillig offer! (er waren ook verplichte graanoffers)
 - (b) altijd tarwebloem (al of niet gebakken) met olijfolie & wierook & ‘verbondszout’
 - (c) een deel op het altaar: een liefelijke reuk voor de Here
 - (d) overschotten door de priesters gegeten (‘maaloffer’)
 - (e) met olie gemengd én met olie bestreken (zie straks)
 - (f) géén zuurdeeg, géén honing (of vruchtensap/-stroop)
 - (g) ‘allerheiligst’ (geen handeling van de offeraar)
- Altijd combinatie met brandoffer (bloedig, verzoenend)!

Geestelijke betekenis (a)

Aren/meel/koeken: ‘vrucht van de aarde’ (Jesjoea, Js 53:2); fijnste: zonder enige onzuiverheid

Vgl. graanoffer: het *leven* van Jesjoea; brandoffer: de *dood* van Jesjoea (horen bij elkaar!): *beide* een liefelijke reuk voor de Here!

‘Geen zuurdeeg’, d.i. zonder zonde (zie onder)

‘Geen honing’: niet verkeerd, maar onbruikbaar in de volstrekte toewijding (vgl. Jesjoea’s houding t.o. Maria)

Geestelijke betekenis (b)

Wierook: persoonlijke heerlijkheid van Jesjoea (vgl. reukofferaltaar)

Alles bijeengenomen: God zag in Jesjoea het patroon van de latere mens Gods

Priesters ‘eten’ dit (d.i. maken zich door hun geestelijk inzicht de betekenis ervan eigen; genieten wat de Vader genoot toen Jesjoea op aarde wandelde)

Zout: dat wat pit en smaak geeft én bederfwerend is (Ko 4:6); ‘zout (van het) verbond’: Nm 18:19; 2Kr 13:5

Zuurdeeg (a)

Zuurdeeg *altijd* beeld van het heimelijk zich versprei-
dende kwaad (zie volgende schema) (vgl. *matsot!*
feest van de óngezuurde broden, Ex12)

Ongezuurd brood: Jesjoea in zijn volmaakte wandel op
aarde, tot aan zijn dood op het kruis (zonder zonde:
1Pt 2:22; 2Ko 5:21; 1Jh 3:5)

Eten ervan (hier: de priesters; *Pèsach*: hele volk): dit
ons eigen maken > zélf goede wandel (vgl. 1Ko 5:6-
8: ‘broden van oprechtheid & waarheid’)

Zuurdeeg (b)

- (1) afgoderij (Mt 13:33; vgl. Zc 5:5-11)
- (2) (valse) leer van de farizeeën (Mt 16:6,11v.; Mc 8:15)
- (3) (valse) leer van de sadduceeën (Mt 16:6,11v.)
- (4) wereldsheid van Herodes (Mc 8:15)
- (5) huichelarij van de farizeeën (Lc 12:1)
- (6) onzedelijk gedrag (1Ko 5:6-8)
- (7) valse leer binnen de kerk (Gl 5:9)

Met olie gemengd / bestreken

- (a) met olie *gemengd*: resultaat: twee ‘naturen’: meel-bloem > Jesjoea’s menselijke natuur; olijfolie > Jesjoea goddelijk, want verwekt uit de Heilige Geest (Mt 1:18; Lc 1:35)
- (b) met olie *bestreken* (Hebr.: *m’sjoechim*, lett. ‘gezalfd’!!): de volwassen Jesjoea gezalfd met de Geest (Lc 3:21; Hd 10:38) > direct aan Satan blootgesteld (vgl. Lc 4:1-13; de oven! de vuurhaard!): het vuur van Gods beproeving

Drie typen voedsel

- (a) Het *manna*: Jesjoea als het woestijnvoedsel voor het hele volk: Jesjoea in zijn neerdalen uit de hemel & wandelen op aarde (Jh 6:31-35,41, 48-51,58)
- (b) Het *graanoffer*: Jesjoea als voedsel voor de priesters: wat zij van Hem zien als volkomen op aarde & op weg naar zijn zelfovergave aan het kruis (brandoffer)
- (c) *Geroosterd graan* in het beloofde land (Jz 5:11v.): Jesjoea in de opstanding (aan de overzijde van de doodsrivier)

Het vrede/dankoffer (Lv 3)

Hebr. *zèbach sj'lamim* (< *sjalôm*): Rasji: zo genoemd omdat dit offer vrede brengt naar de wereld:

(a) *verticaal*: vrede tussen God & mensen (offer!)

(b) *horizontaal*: vrede tussen mensen (maaltijd!)

Kernwoord: ‘gemeenschap’ (1Ko 10:18; Hb 13:10)

mannelijk of vrouwelijk offerdier: beide aanvaardbaar (anders dan bij brandoffer)

rundvee of kleinvee (geen vogels, want geen vet, borst, schenkel, en geen maaltijd)

Mannelijk en vrouwelijk

Brandoffer: alleen mannelijk

Vredeoffer: mannelijk of vrouwelijk (naar keuze)

Zondoffer: soms vrouwelijk (Lv 4:28,32; 5:6)

Vrouwelijke niet ‘minder’, maar ‘anders’; misschien:

Mannelijk: objectief (positie voor God) – kracht – kant van de verantwoordelijkheid – actief

Vrouwelijk: subjectief (praktische toestand) – genade – kant van de afhankelijkheid – passieve overgave

Volgorde

Vredeoffer volgt op brand- & spijsoffer: eerst de waarde van Jesjoea's leven & sterven, nú de gevolgen voor ons: gemeenschap (níét op grond van het zondoffer)

Niet de vrede van Rm 5:1 (zondoffer!), maar de vrede (rust, harmonie) van innige gemeenschap (Ef 2:14-16; 4:3-6; 1Ts 5:13; Hb 12:14)

Pas in Lv 7 uitgewerkt; in Lv 3 kenmerken van het vrijwillige offer: alles voor God, maar... ten behoeve van ons > Lv 7 > feestelijke blijdschap (Dt 27:7)

Offerhandelingen

- (a) *offeraar*: perfect dier uitkiezen
- (b) *offeraar*: handoplegging (vereenzelviging > 1Ko 1:9)
- (c) *offeraar*: slachten
- (d) *priesters*: bloed sprenkelen tegen altaar
- (e) *offeraar*: vuuroffer aanbieden: vet, nieren, leverkwab
- (f) *priesters*: aansteken op altaar, ‘boven op dagelijks brandoffer’ (basis van alles!)

N.B. alleen de priester (= ‘verstandige’ van 1Ko 10:15v.) verricht altaarhandelingen

Het vet

Betekenis: *energie*, zowel negatief (zelfvoldane boosheid, Dt 32:15; Ps 17:10; 119:70; vgl. Messias: zonder vet, Ps 22:18; 102:6) als positief (teken van geestelijke bloei, Gn 27:28,39; Ps 36:9; 65:12; Js 55:2)

In Jesjoea is het ‘vet’ juist zijn toegewijde energie voor God > als een ‘brandoffer’ op het altaar (Lv 3:5; 6:12!) > ‘rustgevende’ geur > gemeenschap mogelijk

Door deze toegewijde energie is het vredeoffer geschikt als ‘wijdingsoffer’ (Lv 8!)

Maal(tijd)offer (a)

Vredeoffer = maal(tijd)offer (zie Lv 7):

(a) Gods ‘voedsel’ (lett. *lèchem*, ‘brood’, Nm 28:2; Ez 44:7): vet op altaar >> liefelijke reuk voor de Here

(b) de priesters: ‘beweegborst’ en ‘hefschenkel’

(c) offeraar en zijn huisgenoten/familie/vrienden: rest van het vlees (> maaltijd)

- God eet met mensen
- mensen eten met mensen

Maal(tijd)offer (b)

N.B. Heel Lv 3 gewijd aan punt (a): Góds deel

Pas in Lv 7 het deel van de mensen (er kan pas gemeenschap met elkaar zijn als er eerst gemeenschap met God is)

N.B. vgl. Lv 17: élke vleesmaaltijd tijdens de woestijnreis moest het karakter van een vredeoffer hebben (God betrekken in al onze onderlinge gemeenschap)

Samenvatting Lv 1-3

Wat op het altaar komt voor Gód:

- (a) *Alles* van het brandoffer (behalve huid, bloed & mest)
- (b) *Alle* wierook van het spijsoffer
- (c) *Al* het vet van het vredeoffer

N.B. Wij zijn meer bezig met wat Jesjoea's offer voor *ons* betekent dan met wat het voor *God* betekent!

Einde 2^e les